

1. Obiekt

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY PW. MACIERZYŃSTWA NMP

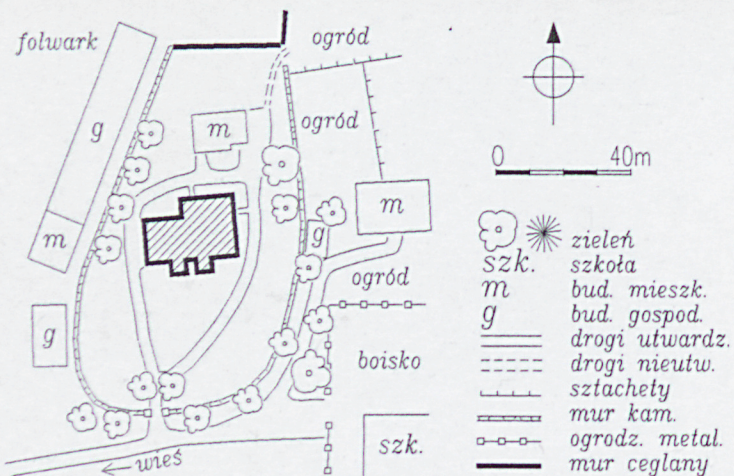
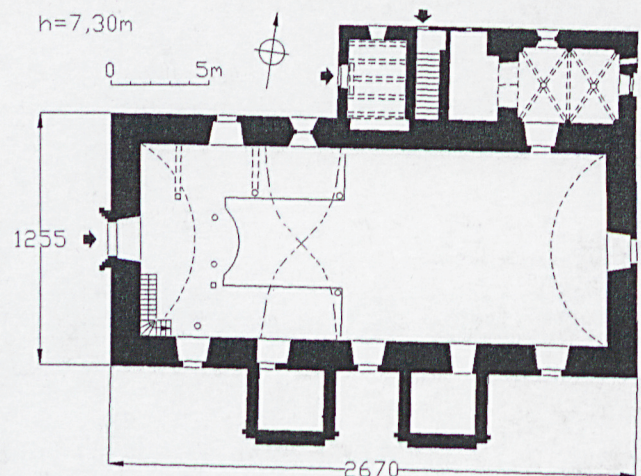
2. Czas powstania

wzm. 1346; XV w., XVIII w.;
1836 i 2 poł. XIX w.;

3. Miejscowość

PISARZOWICE

11. Zdjęcie, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres

Pisarzowice 120;
nr działki 741
nr księgi wiecz.

5. Przynależność administracyjna

województwo dolnośląskie
powiat Lubań Śl.
gmina Lubań Śl.

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Schreibersdorf Kr. Lauban, Dobrzyce

7. Przynależność administracyjna 1.04.1975 r

województwo wrocławskie
powiat Lubań Śl.

8. Właściciel i jego adres

parafia rzym.-kat. pw. Macierzyństwa
NMP w Pisarzowicach,
Pisarzowice 120
58-900 Lubań Śl.;

9. Użytkownik i jego adres

j.w.;

10. Rejestr zabytków

422/

nr ..... 1492 ..... data ..... 25.01.1966..

Kościół parafialny w Pisarzowicach wzmiankowany jest po raz pierwszy w rejestrze biskupstwa mińskiego z 1346 r. jako należący do dekanatu lubańskiego. Opiekunami kościoła byli kolejni właściciele miejscowego majątku rycerskiego, położonego w bezpośrednim sąsiedztwie kościoła. Obecny kościół powstał w XV w., jego dzisiejszy kształt znacznie zmieniły liczne przebudowy, z których największe piętno odcisnęła ostatnia, z koń. XIX w. Od 1525 r. do czasów 2-giej wojny światowej kościół pozostawał w rękach protestantów. Zachowały się nieliczne wzmianki o zniszczeniu świątyni w czasie wojny 30-letniej oraz w latach kampanii napoleońskiej (w 1813 r. Francuzi, przestrzelając wieżę zniszczyli zegar kościelny). Remont kościoła po zniszczeniach wojennych zakończono w 1836 r. a informacje o pracach umieszczono w kuli wieńczącej hełm sygnaturki). Po II wojnie światowej i przejściu ziem zach. przez administrację polską, kościół został zwrócony katolikom.

Pozostałością XV-wiecznej budowli są grube mury obwodowe korpusu kościelnego oraz sklepiona krzyżowo-żebrowo, 2-prześłowa zakrystia pn.-wsch., z zachowanymi elementami późnogotyckiej kamieniarki. Świadectwem przebudowy barokowej jest 8-boczna sygnaturka, z pierwotnie smukłym, ażurowym hełmem, zakończonym kulą i iglicą (dziś hełm uszkodzony, pozbawiony górnej części). Wystrój zewnętrzny, nawiązujący do stylistyki neogotyckiej (szczyty, portal wejścia głównego) i wewnętrzny (pozorne sklepienie, empory) są efektem znacznej przebudowy, jaka nastąpiła w koń. XIX w. Prawdopodobnie w wyniku tych prac powstały również kaplice pd. i dobudowane do zakrystii pomieszczenia pn., wraz z wejściem zewnętrznym na emporę.

SYTUACJA. Pisarzowice — duża wieś łańcuchowa na Pogórzu Izerskim, na pn. krańcach Wysoczyzny Siekierczyńskiej, w dolince niewielkiego ciekłu o nazwie Łazek (lewego dopływu Kwisy). Miejscowość położona jest w sąsiedztwie Lubania Śląskiego, w odległości ok. 2 km na pn.-zach. od siedziby władz powiatowych i gminnych. Zabudowania wsi rozciągają się równoleżnikowo, na długości ok. 5,5 km, przy lokalnej drodze, równoległej do szosy nr 356 Luban — Zgorzelec, po jej pn. stronie. Droga wiejska łączy się w trzech punktach wsi z szosą i tylko za jej pośrednictwem Pisarzowice skomunikowane są z sąsiednimi miejscowościami.

Kościół parafialny znajduje się w środkowej części Pisarzowic, w pobliżu dawnego zespołu dworskiego, po pn. stronie głównej drogi wiejskiej, przy jej skrzyżowaniu z drogą polną, wiodącą ku pn. (w kierunku Henrykowa Lubańskiego). Wydłużona w kierunku pn.-pd., zbliżona kształtem do owalu o ściętym prosto boku pn., parcela kościelna, przylega bokiem zach. do wsch. pierzei dawnego folwarku dworskiego. Teren kościelny otacza mur kamiennie-ceglany, z włączonymi weń dawnymi nagrobkami i epitafiami; w pn.-wsch. odcinek muru włączona jest szczytowa ściana dawnej plebani. Jedyna brama, umożliwiająca wstęp na teren kościelny, usytuowana jest w pd. części muru przy utwardzonej drodze wiejskiej. Budynek kościoła zajmuje centralną część działki, otacza go wysypana szutrem szeroka ścieżka obsadzona krzakami róż. Za kościołem, w pn. części działki wznosi się współczesny budynek plebani.

MATERIAŁ. KONSTRUKCJA. TECHNIKA.

Ściany. Ściany zewnętrzne murowane ze zróżnicowanego kamienia: polny, łupek, otoczaki; przybudówki pd. wymurowane prawdopodobnie w całości z cegły pełnej; ściany obustronnie tynkowane. Detal architektoniczny skromny XIX-wieczny: ceramiczny ceglany (portal wejścia głównego) i z elementów kształtowanych (krzyże wieńczące przybudówki pd.) oraz ceramiczny tynkowany (przypory szczyty, gzymsy) a także, wyrabiany w tynku (opaskowe obramienia szczytów). Sygnaturka w konstrukcji drewnianej, oszalowana deskami w pionie z olistwowaniem.

Ściany wewnętrzne murowane z kamienia i cegły, tynkowane; detal architektoniczny wewnętrzny ogranicza się do zachowanych kamiennych elementów sklepienia zakrystii — żebra, rzeźbione wsporniki o motywach antropomorficznych i zworniki sklepienne.

Sklepienia i stropy. W zakrystii, jedynej pozostałości pierwotnego kościoła gotyckiego, zachowało się 2-prześłowe sklepienie krzyżowo-żebrowe, z nisko schodzącymi żebrawami, ujętymi w talerzowate zworniki i wspartymi na kamiennych wspornikach, z których środkowe zdobione motywem masek; przeszła rozdzielona łukiem jarzmowym. Nawa i prezbiterium nakryte jednolitym XIX-wiecznym drewnianym sklepieniem pozornym w formie odcinkowej kolebki z dwiema stykającymi się lunetami nad podniesionymi otworami okiennymi 2-giej od zach. osi korpusu; deski sklepienia tynkowane i zdobione dekoracją malarską o motywach roślinno-geometrycznych. Kaplice pd. oraz z dobudowany fragment zakrystii nakryte stropami drewnianymi belkowymi z podsufitkami; w składziku pd.-zach. strop drewniany belkowy nagi.

Wieżba dachowa. Konstrukcja drewniana, jętkowo-krokwiowa z dwoma rzędami jętek; dolne jętki zmieczowane w płaszczyźnie więźarów, krokwie usztywnione krzyżulcami.

Pokrycie dachowe. Dachy korpusu i przybudówek kryte ceramicznie, dachówką karpiówką podwójnie „w koronkę”; zdekompletowany hełm wieżowy kryty blachą ocynkową.

Posadzki i podłogi. W nawie, zakrystii i kaplicy pd.-wsch. posadzka z współczesnych płytek podłogowych; dwa rzędy ławek ustawione na drewnianych podestach z desek; w prezbiterium współczesny wystrój marmurowy wraz z posadzką z płytek szarego marmuru; składzik pn.-zach. i kaplica pd.-wsch. ze starymi, zniszczonymi posadzkami z płytek ceramicznych; przyziemie przybudówki pn. z surową posadzką betonową, w 2-giej kondygnacji przybudówki podłogi drewniane deskowe, podobnie jak na emporze.

Schody. Schody wewnętrzne. Prezbiterium podniesione nieco w stosunku do nawy i oddzielone od niej marmurowym stopniem. Na emporę muzyczna prowadzą z wnętrza nawy współczesne schody pd.-zach. — drewniane zabiegowe, ograniczone ozdobną drewnianą ażurową balustradą. Jedno z pomieszczeń przybudówek pn. stanowi klatkę schodową — krótki prosty bieg murowanych schodów, wyłożonych w przed- i podnóżkach surowymi deskami (pierwotnie zewnętrzne wejście na emporę ?), w 2-giej kond. przybudówki długie jednobiegowe proste schody drabiniaste z poręczą na słupkach, wiodące na strych kościelny.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
3 190 m ³	295 m ²	kościół parafialny	kościół parafialny
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja <p>⇒ 1. 60/70-te — remonty i naprawy bieżące, m.in.: wymiana instalacji elektrycznej, wymiana zniszczonych elementów empory organowej;</p> <p>⇒ 1973 r — remont zabezpieczający kościoła: naprawa więźby i pokrycia dachowego;</p> <p>⇒ 1997 r — wykonanie systemu odwadniającego wokół kościoła (drenaż, izolacja, opaska betonowa);</p> <p>⇒ 1993-98 r — remont prezbiterium (wystrój marmurowy);</p>		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) <p>znacznie osłabiona konstrukcja — ściana wsch. odspojona od korpusu kościoła (widoczne we wnętrzu głębokie pęknięcia na całej wysokości w narożniku pn.); silne pęknięcia ściany szczytu wsch. przy narożniku pn.; silne pęknięcia pionowe ścian przybudówek pn., szczególnie w nadprożach okiennych (zakrystia); ślady pęknięć na podsufitce pozornego sklepienia kościoła; ściany kościoła mocno zawilgocone szczególnie w dolnych partiach, do wys. ok. 2,5 m; wskutek zawilgocenia ścian szybko postępuje korozja tynków — tynki w dolnych partiach ścian łuszczą się i odpadają (ściana wsch.); zły stan pokrycia dachowego i konstrukcji dachowej kaplic — połacie dachów nierówne, pokrycie nieszczelne; hełm sygnaturki pozbawiony górnej części, pokrycie ze śladami korozji;</p>	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie <p>⇒ stworzenie prawidłowego systemu odwadniającego (drenaż, izolacja pozioma);</p> <p>⇒ wzmocnienie konstrukcji ścian — sklamrowanie i kotwienie ściany wsch., likwidacja pęknięć w nadprożach okiennych;</p> <p>⇒ wzmocnienie konstrukcji sklepienia pozornego;</p> <p>⇒ osuszenie ścian;</p> <p>⇒ wymiana dachów kaplic;</p> <p>⇒ przegląd, naprawa i konserwacja więźby dachowej;</p> <p>⇒ przegląd, naprawa i konserwacja konstrukcji i oszalowania sygnaturki;</p> <p>⇒ rekonstrukcja hełmu sygnaturki, jego nowe pokrycie;</p> <p>⇒ naprawa tynków zewnętrznych i wewnętrznych;</p> <p>⇒ konserwacja późnogotyckiej kamieniarki zakrystii;</p> <p>⇒ konserwacja portalu zach.;</p>	

<p>21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)</p>	<p>24. Uwagi różne.</p>
<p>22. Bibliografia</p> <p>H. LUTSCH, Verzeichnis ... , Bd. III, Breslau 1891, S. 627; Rund um Lauban., Bd. 3: 1935, Schreibersdorf". Cenniejsze zabytki woj. wrocławskiego., Z. VI, W-w 1964, str. 60; Heimatchbuch des Kreises Lauban i. Schlesien., 1966, S. 512; Prace konserwatorskie na terenie ... w l. 1969-73., Wrocław 1976, str. 85; J. PILCH, Zabytki arch. Dolnego Śląska., W-w 1978, str. 200;</p>	<p>25. Opracował</p> <p>tekst ..... ALMA PHU Jacek Sawiński 06.09.00</p> <p>plany i rysunki ..... ALMA PHU Jacek Sawiński 06.09.00</p> <p>zdjęcia ..... ALMA PHU Jacek Sawiński 06.09.00</p> <p>miejsce przechowywania negatywów: archiwum autora</p> <p>Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisu prawa autorskiego</p>
<p>23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)</p> <p>— Rund um Lauban — repr. fot. — widok kościoła od pd.-zach.</p> <p>— Heimatchbuch ..., — S. 281, fot. przedstawiająca kościół od pd.-zach.;</p>	<p>26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)</p>
	<p>27. Załączniki</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ wkładka nr 1: cd. opisu; zestawienie materiału fotogr.; zdjęcie; ♦ wkładka nr 2: zdjęcia; ♦ wkładka nr 3: zdjęcia; ♦ wkładka nr 4: zdjęcia;

1. Miejscowość PISARZOWICE	2. Obiekt (nazwa jak na karcie) KOŚCIÓŁ PARAF.	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) cd. opisu; zestawienie materiału fot.; zdjęcie;
--------------------------------------	--	---

Otworki. Dzisiejsze *otworki okienne* są efektem XIX-wiecznej przebudowy kościoła. W elewacji pd. otworki ujednolicone w poszczególnych częściach; w nawie i prezbiterium otworki identyczne w kształtach i proporcjach – stojące prostokąty zamknięte koszowo, silnie rozglifione do wnętrza budowli, okna prezbiterium umieszczone nieco wyżej; w 2-giej od zach. osi otwór okienny podniesiony względem pozostałych, umieszczony ponad kaplicą, częściowo w szczycie pd. – smuklejszy, zamknięty odcinkowo, rozglifiony obustronnie, nad nim, w szczycie 3 małe prostokątne, zamknięte pełnołukowo okienka strychowe, ze środkowym wyższym i smuklejszym; kaplice pd. oświetlone tylko okrągłymi okulusami w szczytach. W elewacji przeciwległej okno nawy większe, smuklejsze, z zamknięciem odcinkowym; otwór okienny 2-giej osi zachodniej, podobnie jak po przeciwnej stronie – podniesiony, umieszczony częściowo w szczycie, zamknięty prawie pełnym łukiem, rozglifiony obustronnie, nad nim małe pojedyncze okienko strychowe z zamknięciem pełnołukowym. Przybudówki pn. oświetlone małymi okienkami, z których skrajne identyczne – kształt przysadzistych prostokątów, zamkniętych nieznacznie odcinkowo, szeroko obustronnie rozglifionych; pomiędzy nimi współczesny smukły mały otwór prostokątny. Wsch. ściana kościoła z dużym osiowym otworem w kształcie smukłego prostokąta, zamkniętego odcinkowo, nad nim, w szczycie okienko strychowe z zamknięciem koszowym. Fasada przepruta symetrycznie dwoma prostokątnymi dużymi oknami zamkniętymi koszowo, nad nimi okienko strychowe, podobne do przeciwległego. W większości okien nawy i prezbiterium (z wyjątkiem trzech otworów pd.) zachowały się okna witrażowe, pochodzące z pocz. XX w. (1914–19), zabezpieczone od zewnątrz współczesnymi metalowymi oknami stałymi z kolorowych szyb; takie okna przesłaniają także pozostałe otworki, z wyjątkiem drewnianych, krosnowych okienek strychowych. Ściany sygnaturki przeprute czterema identycznymi otworami w kształcie smukłych prostokątów zamkniętych pełnołukowo, przesłoniętych drewnianymi żaluzjami.

Otworki drzwiowe zewnętrzne. Wejście główne usytuowane na osi środkowej elewacji zach.; kształt smukłego stojącego prostokąta zamkniętego pełnołukowo; drzwi 2-skrzydłowe, prostokątne z półkolistym zaślepieniem współcześnie nadświetlone nad profilowanym ślepieniem, ramowo-płycinowe, w górnych, większych płycinach pierwotnie przeszlone i zabezpieczone ozdobną kratą, której głównym elementem jest utworzony ze splecionych liter inicjał **RL** (?), skrzydła rozdzielone słupkiem w formie kanelowanego pilastra korynckiego; otwór ujęty w ceglany uskokowy portal neogotycki – 3 - uskokowe arkady pełnołukowe flankowane przez dwa filary na prostych uskokowo zakończonych cokołach, zwieńczone nadwieszonymi przysadzistymi sterczynami z daszkami brogowymi, wspierających trójkątny szczyt z profilowanym gzymsem i postumentem w wierzchołku, na którym współczesna figura Matki Boskiej. Kolejne zewnętrzne otworki drzwiowe prowadzą do przybudówek pn. Zakrystia do-

stępna z zewnątrz przez wsch., obecnie prostokątny otwór, z jednoskrzydłowymi drewnianymi drzwiami współczesnymi, osadzonymi w nieco większej, zamkniętej koszowo wnęce. W elewacji pn. przybudówek wejście na klatkę schodową, wiodącą do dawnego wejścia na emporę pn. – mały otwór w kształcie prostokąta stojącego, drzwi współczesne jednoskrzydłowe, obite blachą, zamykane na kłódkę. Małe pomieszczenie gosp. pn.-zach. dostępne przez wejście zach. – otwór prostokątny zamknięty odcinkowo z jednoskrzydłowymi drzwiami, zbitymi z desek na zastrzał.

Otworki drzwiowe wewnętrzne. Korpus kościoła skomunikowany z kaplicami pd. i zakrystią. Prezbiterium z zakrystią łączy oryginalne późnogotyckie przejście, które stanowi niewielki prostokątny otwór zamknięty łukiem 2-ramiennym, ujęty w proste kamienne obramienie o silnie sfazowanej do 1/3 wysokości węgarów krawędzi wewnętrznej; otwór przesłonięty oryginalnymi jednoskrzydłowymi metalowymi drzwiami, zaopatrzonymi w listwy wzmacniające nabite ćwiekami i w skomplikowany zamek nakładany. Kaplica pd.-wsch. dostępna z nawy przez pozbawiony stolarki, prostokątny otwór z koszowym zamknięciem. Do sąsiedniej kaplicy pd.-zach. wiedzie prostokątny otwór z jednoskrzydłowymi ciężkimi drzwiami barokowymi, zbitymi z dwóch warstw desek na listwach, wzmocnionymi ćwiekami, zdobionymi okuciami zawiasowymi i potężnym 2-zasuwowym zewnętrznym zamkiem. Dawne wejście na emporę pn. na półpiętrze przybudówki pn. zostało współcześnie zamurowane, pozostałością jest wnęka w murze, z prostokątnym, odcinkowo zamkniętym otworem, przesłoniętym jednoskrzydłowymi drzwiami ramowo-płycinowymi.

RZUT. Kościół orientowany, z korpusem składającym się z nawy i nie wyodrębnionego prezbiterium, założonym na rzucie wydłużonego prostokąta. Środkową oś podłużną akcentuje wejście zach., ujęte w uskokowy portal. Do dłuższych elewacji kościoła dobudowane przybudówki. Pierwotna, najstarsza zachowana część kościoła, to prostokątna, 2-przęsłowa, sklepiona krzyżowo-żebrowo, zakrystia pn.-wsch., której elewacja wsch. zlicowana z elewacją prezbiterium. Zakrystia w toku późniejszych przebudów, przedłużona została ku zach. o część prostokątnej, zlicowanej z nią od pn. przybudówki, mieszczącej klatkę schodową i pomieszczenie gospodarcze. Elewacja pd. rozczłonkowana dwiema identycznymi, kwadratowymi kaplicami.

BRYŁA. Bryła kościoła przysadzista, rozłożysta. Nawa i nie wyodrębnione w bryle prezbiterium nakryte wspólnym 2-połaciowym dachem. Środkowa i wsch. część połaci pn. lekko załamana i znacznie przedłużona, schodzi nisko, tworząc zadaszenie dla ciągu, zlicowanych od pn. pomieszczeń, stanowiących jednolitą przybudówkę pn.-wsch. Od pd. korpus rozczłonkowany dwiema identycznymi niskimi kaplicami z płytkimi pseudoryzalitami środkowymi, zwieńczonymi trójkątnymi szczytami i nakrytymi własnymi daszkami 2-spadowymi. Monotonie korpusu nawowego rozbijają dwa trójkątne szczyty nad podniesionymi oknami 2-giej od zach. osi okiennej, nad którymi

wznosi się 8-boczna drewniana sygnaturka, zwieńczona, dawniej smukłym i ażurowym, dziś zdekompletowanym hełmem wieżowym. Elementy te stanowią częściową przeciwwagę dla dominujących akcentów horyzontalnych.

ELEWACJE.

Elewacja zach. – 2-kond., jednoosiowa w przyziemiu, 2-osiowa w górnej kond.; kompozycja symetryczna i dośrodkowa; oś symetrii podkreślona głównym wejściem kościelnym, ujętym w neogotycki portal z surowej cegły, skonstrastowany z gładką tynkowaną powierzchnią ściany; tuż nad portalem 2 smukłe duże otwory okienne o zamknięciach koszowych; elewacja gładka, pozbawiona innych elementów artykulacji i dekoracji ściany, zwieńczona trójkątnym szczytem, ujętym w wąski pas tynkowego obramienia; w osi środkowej szczytu małe okienko strychowe, u nasady proste, nadwieszane wsporniki, w wierzchołku niska prosta sterczyna.

Elewacja pn. – elewacja korpusu 2-osiowa; w części środkowej i wsch. elewacji niska przybudówka, osłonięta nisko schodzącą połącią dachową; drugą od zach. oś okienną korpusu wieńczy trójkątny szczyt, przerywający gzyms koronujący; okno tej osi podniesione; szczyt z bocznymi nadwieszonymi wspornikami i sterczyną w wierzchołku oraz okienkiem strychowym, akcentującym oś środkową; przybudówka z dwoma małymi okienkami zamkniętymi odcinkowo, rozdzielonymi współczesnym wąskim okienkiem, z otworem drzwiowym, wiodącym na schody empore.

Elewacja wsch. stanowi ją prosto zamknięta ściana prezbiterium, przedłużona ku pn. o zlicowaną z nią ścianę zakrystii; elewacja gładka, pozbawiona elementów artykulacyjnych i dekoracyjnych, poza dużym otworem okiennym, akcentującym oś środkową prezbiterium i odpowiadającym mu okienkiem strychowym oraz zewnętrznym otworem wejściowym do zakrystii, osadzonym w koszowo zamkniętej wnęcie; szczyt wieńczący elewację obramiony wąską opaską tynkową, z prostymi wspornikami u nasady i niską sterczyną w wierzchołku.

Elewacja pd. – 5-osiowa, rozczłonkowana dwiema przybudówkami kaplic i szczytem nad 2-gą od zach. osią okienną nawy (jak w elewacji przeciwległej); okna korpusu ujednolicone w kształtach i proporcjach – okna prezbiterium umieszczone nieco wyżej, okno 2-giej osi zachodniej znacznie podniesione (podobnie jak w elewacji pn.), nad nim trzy okienka strychowe, z najwyższym środkowym; kaplice o identycznym wystroju, z małymi frontowymi pseudoryzalitami, zwieńczone trójkątnymi szczytami z okulusami na osi środkowej, wsparte z boków przyporami w formie filarów; gzymsy wieńczące uskokowe, w wierzchołkach szczytów ceramiczne ozdobne krzyże o stylizowanych formach roślinnych.

WNĘTRZE. Wnętrze kościoła przestronne, wydłużone, proste i skromne. Nawa połączona bezpośrednio z nie wyodrębnionym prezbiterium, całość nakryta wspólnym pozornym sklepieniem odcinkowym; w zach. część nawy wbudowane drewniane empory, wsparte na drewnianych kolumnach, zajmujące całą ścianę zach. i znaczne części ścian bocznych nawy. Do korpusu przylega od pn.-zach., połączona przejściem z prezbiterium, pierwotna gotycka, 2-prześłowa sklepiona krzyżowo-żebrowo zakrystia, powiększona w późniejszych czasach o niewielkie pomieszczenie zach. Zakrystia dostępna jest także z zewnątrz, przez wejście wsch. Zlicowana z zakrystią późniejsza przybudówka mieści schody, wiodące niegdyś na empore boczną i po-

mieszczenie gosp.; oba pomieszczenia dostępne tylko z zewnątrz. Od pd. przylegają do nawy dwie identyczne XIX-wieczne kaplice.

WYPOSAŻENIE. Kościół wyposażony skromnie. Zachowane elementy wystroju średniowiecznego w postaci gotyckiej kamieniarki sklepienia zakrystii – żebra, zworniki, wsporniki (dwa z nich w formie masek) z XV w. oraz resztki wystroju barokowego – ołtarz główny. Pozostałe elementy wyposażenia pochodzą z czasów XIX-wiecznej przebudowy – polichromia pozornego sklepienia, prospekt organowy, empory oraz z pocz. XX w. – cykl witraży okiennych (1914-19).

INSTALACJE: elektryczna i odgromowa.

ZESTAWIENIE MATERIAŁU FOTOGRAFICZNEGO.

1. Elewacja pd. kościoła.
2. Elewacja wsch.
3. Kościół od pn.-wsch.
4. Elewacja pn.
5. Elewacja zach.
6. Sygnaturka.
7. Wejście główne, zach.
8. Okienko zakrystii.
9. Ceramiczny krzyż wieńczący kaplicę pd.
10. Wnętrze – widok ku prezbiterium.
11. Wnętrze – widok ku emporze muzycznej.
12. Pozorne sklepienie nawy z lunetami nadokiennymi.
13. Sklepienie zakrystii.
14. Wspornik sklepienny w zakrystii.
15. Przejście między zakrystią i nawą.

1. Miejscowość

PISARZOWICE

2. Obiekt (nazwa jak na karcie)

KOŚCIÓŁ PARAF.

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia;

3.

4.

5.

6.

7.

1. Miejscowość

PISARZOWICE

2. Obiekt (nazwa jak na karcie)

KOŚCIÓŁ PARAF.

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia;

8.

9.

10.

11.

12.

13.

1. Miejscowość

PISARZOWICE

2. Obiekt (nazwa jak na karcie)

KOŚCIÓŁ PARAF.

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

zdjęcia;

14.

15.

